

Sygnatura akt IV GC 272/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu Wydział IV Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSR Inga Faligowska

Protokolant Magdalena Cetnarowicz

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa: Ł. T.

przeciwko: Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. umarza postępowanie co do kwoty 322,00 zł należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 19 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 907 zł (dziewięćset siedem złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 19 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej koszty procesu w kwocie 599,00 zł.

Sygn. akt IV GC 272/16

UZASADNIENIE

Powód Ł. T. domagał się zasądzenia od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 2.537 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 lipca 2014r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego w związku ze szkodą komunikacyjną oraz zasądzenia kosztów procesu (uzasadnienie pozwu k. 3-6).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia (...) r. Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (sygn. akt (...))

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty strona pozwana Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu (uzasadnienie sprzeciwu k. 55-58).

Na rozprawie w dniu 13 maja 2015r. pełnomocnik powoda cofnął pozew co do kwoty należności głównej w wysokości 322,00 zł wraz ze zrzeczeniem się roszczenia z uwagi na ujawnienie faktu, że poszkodowany był płatnikiem podatku VAT.

Wyrokiem z dnia 20 maja 2015r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo i obciążył powoda zwrotem kosztów procesu w kwocie 617 zł.

Na skutek apelacji powoda Sąd Okręgowy we Wrocławiu X Wydział Gospodarczy wyrokiem z dnia 21 stycznia 2016r., sygn. (...) uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy błędnie uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie miało miejsca skuteczne zawarcie pomiędzy powodem i poszkodowanym E. L. umowy najmu pojazdu zastępczego, czego konsekwencją było przedwczesne oddalenie powództwa. Według wskazań Sądu Okręgowego przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien przeprowadzić oddalone poprzednio wnioski dowodowe pozwanego oraz powoda, mające na celu ustalenie okoliczności związanych z uzasadnionym czasem korzystania z pojazdu zastępczego oraz wysokości czynszu najmu w relacji do stawek czynszu stosowanych na rynku lokalnym. W świetle tych dowodów, przy jednoczesnym uwzględnieniu zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd Rejonowy powinien rozważyć zarzuty pozwanego sformułowane w sprzeciwie od nakazu zapłaty, oceniając w szczególności, czy poszkodowany ewentualnie naruszył wynikający z art. 354 § 2 kc obowiązek współpracy z pozwanym dłużnikiem, poprzez wybór oferty najmu pojazdu za cenę znacznie odbiegających od stawek rynkowych (wyrok SN z 25 kwietnia 2002r., I CKN 1466/99, OSNC 2003, nr 5, poz. 64).

Na ostatniej rozprawie w dniu 05 stycznia 2017r., pełnomocnik strony pozwanej podniósł dodatkowy zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda z uwagi na brak objęcia umową cesji sprawcy wypadku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzony został samochód marki V. (...) o nr rej. (...) stanowiący własność poszkodowanego E. L.. Sprawcę kolizji łączyła ze stroną pozwaną umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Poszkodowany zgłosił szkodę stronie pozwanej w dniu (...)

Poszkodowany E. L. był podatnikiem podatku VAT, zaś uszkodzony pojazd był wykorzystywany wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej.

dowód : dokumenty zawarte w aktach likwidacji szkody,

informacja z (...) poszkodowanego k. 44,

dokumentacja zdjęciowa, k. 45,

oświadczenie poszkodowanego z dnia (...) k. 18

zeznania świadka E. L., nagranie z dnia 13.05.2015r.

dokumenty zawarte w aktach likwidacji szkody,

W dniu 05 czerwca 2014r. pozwany oddał uszkodzony pojazd do warsztatu. Części zamienne zostały zamówione w dniu 04 czerwca 2014r. i odebrane 10 czerwca 2014r. Naprawa rozpoczęła się w dniu 06 czerwca 2014r.

dowód: karta naprawy, k. 25,

zeznania świadka E. L., nagranie z dnia 13.05.2015r.

W dniu 5 czerwca 2014r. powód zawarł z poszkodowanym E. L. umowę najmu pojazdu zastępczego marki P. (...) za dzienną stawkę najmu wynoszącą 350 zł netto plus podatek VAT. Jednocześnie z zawarciem umowy najmu poszkodowany upoważnił powoda do rozliczenia bezgotówkowego wynajmu pojazdu zastępczego w Towarzystwie (...) sprawcy zdarzenia oraz do załatwienia wszelkich spraw formalnych w zakresie wynajmu auta, a także do odbioru odszkodowania – wypłaty należności finansowych w zakresie usługi wynajmu auta. Przed zawarciem umowy poszkodowany nie interesował się, jakie stawki najmu obowiązują na rynku.

dowód : umowa najmu pojazdu zastępczego nr (...) z dnia (...) k. 17

oświadczenie poszkodowanego z dnia (...) k. 18,

faktura Vat nr (...) z dnia (...) k. 19,

upoważnienie z dnia (...) k. 20

wydruk z (...) powoda, k. 9,

zeznania świadka E. L., nagranie z dnia 13.05.2015r.

Na podstawie umowy cesji z dnia 5 czerwca 2014r. powód nabył od poszkodowanego wierzytelność przysługującą wobec strony pozwanej z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 14.05.2014r.

dowód: umowa cesji wierzytelności k. 21,

Poszkodowany korzystał z samochodu zastępczego przez okres 8 dni od dnia 05.06.2014r. do dnia 13.06.2014r., za co powód w dniu 16.06.2014r. wystawił mu fakturę VAT na kwotę (...) zł z terminem płatności w dniu 23.06.2014r. Zgodnie z wystawioną fakturą dobową stawka najmu wynosiła 350 zł + VAT.

dowód: faktura Vat nr (...) z dnia 16.06.2014r., k. 19

Pismem z dnia 18 czerwca 2014r. powód wezwał stronę pozwaną do wypłaty odszkodowania w kwocie (...) zł tytułem zwrotu kosztów najmu udokumentowanych fakturą VAT (...).

dowód: wezwanie do zapłaty z 18.06.2014r., k. 76

Decyzją z dnia 23 czerwca 2014r. strona pozwana przyznała powodowi odszkodowanie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego w wysokości 907,00 zł uznając jako zasadny czas trwania najmu wynoszący 4 dni (2 dni zgodnie z technologicznym czasem naprawy oraz 2 dni organizacyjne). Jednocześnie zweryfikowano wysokość stawki dobowej do kwoty 226,75 zł netto. Wypłata odszkodowania nastąpiła w dniu 25.06.2014r.

dowód : decyzja z dnia 23.06.2014r., k. 23,

potwierdzenie przelewu, k. 24,

Technologicznie uzasadniony okres naprawy w zakresie uszkodzeń przedmiotowego pojazdu wynosił 8 dni roboczych, na co składają się: pracochłonność 12,5 rbg, co w przeliczeniu na rzeczywisty czas pracy pracownika na stanowisku warsztatowym w czasie 8 godzinnego dnia pracy (ok. 6 godzin) daje 2,08333 dnia, czas konieczny na zamówienie części zamiennych 2 dni, czas technologicznie niezbędny na sezonowanie materiałów lakierniczych 1 dzień oraz czas przyjęcia i wydania samochodu po naprawie 1 dzień. Uszkodzony pojazd miał 15 lat, a zakres naprawy obejmował również zastosowanie szpachli do wyrównywania powierzchni elementu naprawianego. Rzeczywisty czas sezonowania materiałów lakierniczych (w tym szpachli) w celu uniknięcia uszkodzeń mogących powstać w trakcie uzbrajania pojazdu określany jest indywidualnie przy każdej naprawie.

Średnia dobową stawka za najem pojazdu tej samej klasy co samochód uszkodzony w wyniku zdarzenia (klasa średnia samochodów dostawczych) wynosi 222,74 zł netto.

dowód : opinia biegłego sądowego P. R., k. 250-251,

opinie uzupełniające, k. 284, 312

oferty wypożyczalni, k. 26-28, 263-271

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W rozpatrywanej sprawie powód powołując się na umowę przelewu wierzytelności z dnia (...) zawartą z poszkodowanym E. L. dochodził od strony pozwanej jako ubezpieczyciela sprawcy kolizji zapłaty odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego powstałych w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia (...)

Strona pozwana nie kwestionowała podstaw swojej odpowiedzialności jako ubezpieczyciela. Podniosła natomiast zarzut, że umowa najmu z dnia 05.06.2014r. jest nieważna, ponieważ określa jedynie przedmiot najmu, którym jest samochód marki P. (...) o nr rej. (...), natomiast nie zawiera postanowień regulujących wysokość czynszu. Tymczasem do zawarcia umowy najmu dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią istotne jej składniki (essentialia negotii), do jakich zgodnie z art. 659 § 1 należą przedmiot najmu i czynsz. Dlatego zarzuciła, że brak jest podstaw do przyjęcia, aby powód w ogóle wynajął pojazd zastępczy, bowiem z samej treści umowy wynika, że miała ona charakter nieodpłatny, co jest niezgodne z istotą umowy najmu. Niezależnie od powyższego pozwana zakwestionowała również czas trwania najmu oraz wysokość stawki dobowej. Powódka domagała się bowiem odszkodowania za okres 8 dni najmu według stawki 350 zł + VAT. Natomiast w ocenie strony pozwanej najem był uzasadniony tylko przez okres 4 dni (2 dni technologicznego czasu naprawy oraz 2 dni organizacyjne). Odnośnie stawki za najem pozwana wskazała, że pojazd taki jak V. (...) można wynająć za kwotę 180 zł brutto dziennie, zaś P. (...) za kwotę 200 zł brutto dziennie. Pozwana podniosła również, że poszkodowany E. L. prowadzi działalność gospodarczą i jest podatnikiem podatku VAT, zaś uszkodzony pojazd był przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej, zatem należne powodowi świadczenie powinno zostać pomniejszone o wynikający z faktury podatek VAT.

Dodatkowo należy podnieść, że na ostatniej rozprawie w dniu 05 stycznia 2017r., pełnomocnik strony pozwanej podniósł dodatkowy zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda z uwagi na brak objęcia umową cesji sprawcy wypadku.

Zgodnie z przepisem art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Stosownie do przepisu art. 822 § 4 k.c., uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Zastosowanie w sprawie miały także następujące przepisy ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych :

Art. 34. 1. Z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Art. 35. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Art. 36. 1. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

W niniejszej sprawie wskazane powyżej obowiązki ubezpieczyciela ciążyły na stronie pozwanej wobec poszkodowanego w związku z umową OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, w którego prawa w tym zakresie

wstąpił powód na mocy umowy cesji wierzytelności. Zgodnie z przepisem art. 509 § 1 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. W wyniku przelewu na nabywcę (cesjonariusza) przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi (cedentowi), który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki go wiązał z dłużnikiem. Będąca przedmiotem cesji wierzytelność przechodzi na cesjonariusza w takim stanie, w jakim była w chwili zawarcia umowy – ze wszystkimi związanymi z nią prawami oraz brakami.

Kwestia ważności umowy najmu pojazdu zastępczego oraz umowy cesji z dnia 05.06.2014r., na podstawie której powód nabył dochodzoną wierzytelność względem strony pozwanej została przesądzona wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu X Wydziału Gospodarczego z dnia 21 stycznia 2016r., sygn. X Ga 491/15.

Na marginesie należy jednak wskazać, że zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda jest całkowicie bezzasadny. Jak podniesiono na wstępie, poszkodowanemu na podstawie art. 822 § 4 kc przysługuje roszczenie bezpośrednio od ubezpieczyciela. Ten rodzaj roszczenia określony jest w literaturze mianem *actio directa*. Specyfika takiego roszczenia przejawia się z jednej strony w powiązaniu roszczenia z umownym stosunkiem ubezpieczenia łączącym ubezpieczyciela i ubezpieczonego, z drugiej zaś strony ze stosunkiem łączącym poszkodowanego z ubezpieczonym. Dopiero spełnienie tych dwóch przesłanek – w postaci istnienia ważnej umowy ubezpieczenia oraz wystąpienia zdarzenia objętego treścią umowy – spowoduje powstanie roszczenia poszkodowanego względem ubezpieczyciela. Cechą charakterystyczną ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej jest akcesoryjny charakter odpowiedzialności ubezpieczyciela, co oznacza, że ubezpieczyciel odpowiada tylko wtedy i tylko w takim zakresie, w jakim odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczony sprawca szkody.

Zatem z chwilą powstania zdarzenia objętego umową ubezpieczenia powstają stosunki prawne między ubezpieczonym i ubezpieczycielem, między ubezpieczonym i poszkodowanym oraz pomiędzy ubezpieczycielem i poszkodowanym. Tworzą one zobowiązania *in solidum*, określane niekiedy solidarnością przypadkową, bierną lub niewłaściwą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1972r., II CR 57/72, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1974r., zasada prawna, III CZP 75/73). Istota zobowiązania *in solidum* polega na tym, że dłużnicy z różnych tytułów prawnych zobowiązani są do spełnienia na rzecz tego samego wierzyciela identycznego świadczenia, z tym skutkiem, że spełnienie świadczenia przez jednego dłużnika zwalnia drugiego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 października 2011r. (II CSK 86/11), w razie zobowiązania *in solidum* wynikającego z odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń i sprawcy szkody, wierzytelność przeciwko sprawcy wynika z przepisów o czynach niedozwolonych, przeciwko zaś zakładowi ubezpieczeń z istnienia stosunku ubezpieczenia między sprawcą szkody a ubezpieczycielem.

Brak szczególnej podstawy prawnej wiążącej byt prawny obu roszczeń, które opierają się na odrębnej sytuacji każdego z dłużników, a także charakter więzi łączących ubezpieczonego i ubezpieczyciela przemawia za samoistnym bytem *actio directa*. Konstrukcja solidarności nieprawidłowej wyraża się bowiem brakiem ścisłego związku pomiędzy zobowiązaniami dłużników (A. R., Zasada akcesoryjności *actio directa* w świetle nowelizacji przepisów Kodeksu cywilnego o umowie ubezpieczenia – Rozprawy Ubezpieczeniowe nr 4 ((...)), rzu.gov.pl).

Podzielić zatem należy słuszny pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w wyroku z dnia 07 kwietnia 2015r. sygn. akt II Ca 1767/14, zgodnie z którym, ze względu na niezależny byt zobowiązania każdego z dłużników (ubezpieczonego i ubezpieczyciela) również i wierzytelność poszkodowanego względem każdego z zobowiązanych poczytywana winna być odrębnie, co pozwala na zbycie każdej z nich w drodze przelewu wierzytelności (art. 509 kc).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż poszkodowany w niniejszej sprawie był uprawniony do zbycia przysługującej mu wierzytelności tylko w stosunku do jednego z dłużników. Wbrew zarzutom strony pozwanej, taka umowa jest zgodna z naturą zobowiązania i celem wprowadzonej przez ustawodawcę *actio directa*.

Przechodząc do dalszych rozważań wskazać należy, iż w doktrynie przyjmuje się, że pomiędzy rozumieniem szkody w ogólnym prawie zobowiązań i prawie ubezpieczeniowym nie występują różnice pojęciowe, bowiem w obu przypadkach chodzi o utratę lub zmniejszenie aktywów, bądź powstanie lub zwiększenie pasywów poszkodowanego. Zgodnie z art. 361 §1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, zakres jego odpowiedzialności wyznacza zatem przesłanka zaistnienia pomiędzy zdarzeniem a powstałą szkodą adekwatnego związku przyczynowego. Zgodnie z zasadą kompensacyjnego charakteru odszkodowania, winno ono w całości pokrywać szkodę wynikającą z określonego zdarzenia, z którym prawo wiąże obowiązek naprawienia szkody. Przepis artykułu 361 § 2 k.c. wprowadza zasadę pełnego odszkodowania stanowiąc, że naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Zdaniem Sądu, normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest niemożność korzystania z własnego uszkodzonego samochodu przez poszkodowanego. Przy czym należy zwrócić uwagę, że utrata możliwości korzystania z samochodu nie jest samoistną szkodą majątkową. Szkodą tą jest natomiast zobowiązanie powstałe z tytułu umowy najmu pojazdu zastępczego tj. wymagalny czynsz najmu. Zwrot kosztów wynajmu samochodu zastępczego mieści się zatem w granicach adekwatnego związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. i jest objęty zakresem obowiązku naprawienia szkody przez ubezpieczyciela w ramach odpowiedzialności OC.

Art.16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. nr 124 poz. 1152 z późn. zm.) stanowi, iż w razie zaistnienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym osoba uczestnicząca w nim obowiązana jest m.in. do zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody. Ponadto według art. 354 k.c. dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel. Z regulacji tej wynika zatem obowiązek współdziałania poszkodowanego jako wierzyciela w stosunku do ubezpieczyciela i nakaz lojalnego postępowania względem niego. Art. 362 k.c. stanowi zaś, że jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie, do okoliczności, a zwłaszcza stopnia winy obu stron. Powyższe przepisy nakładają zatem na poszkodowanego obowiązek minimalizacji szkody .

Mimo zatem że co do zasady zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres naprawy uszkodzonego pojazdu mieści się w ramach normalnego, adekwatnego związku przyczynowego, to jednak nie należy przyjmować żadnego automatyzmu, a każda sprawa podlega indywidualnej ocenie Sądu rozpoznającego sprawę. Powód zgodnie z art. 6 k.c. ma obowiązek wykazać, że okres najmu jak i stawka za najem, które to dwa elementy determinują wysokość kosztów najmu, pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, a zatem przedstawić argumentację, dlaczego w danym przypadku najem pojazdu trwał przez oznaczony czas i czy stawka najmu była właściwa.

W realiach niniejszej sprawy, nie ulega wątpliwości w ocenie Sądu, iż w majątku poszkodowanego powstała szkoda majątkowa, na którą składały się nie tylko koszty naprawy uszkodzonego pojazdu, ale także koszty związane z najmem pojazdu zastępczego, wynikające z załączonej do pozwu faktury VAT.

Ustalając zakres odszkodowania, do którego zapłaty zobowiązana jest strona pozwana, Sąd miał na uwadze, iż wydatki poniesione przez poszkodowanego z tytułu najmu pojazdu zastępczego stanowią szkodę pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym w części, w której dotyczą okresu, w którym poszkodowany nie mógł korzystać z własnego pojazdu. Orzecznictwo Sądu Najwyższego ukształtowane na tle omawianego zagadnienia wskazuje, że celowymi i ekonomicznie uzasadnionymi wydatkami na najem pojazdu zastępczego są koszty najmu ponoszone w okresie koniecznym do przeprowadzenia naprawy uszkodzonego pojazdu. Jako ten okres rozumie się: czas bezpośrednio przypadający na zgłoszenie szkody ubezpieczycielowi szkody; czynności likwidacyjne samodzielnie prowadzone przez ubezpieczyciela (np. czas od zgłoszenia szkody do chwili przeprowadzenia oględzin, okres oczekiwania przez poszkodowanego na otrzymanie kosztorysu w celu rozpoczęcia bez zbędnej zwłoki naprawy

uszkodzonego pojazdu); czynności mieszczące się w ramach współdziałania stron w zakresie ustalenia zakresu szkody i kosztów naprawy (np. czas oczekiwania na akceptację kosztorysu sporządzonego przez zakład naprawczy, gdy dokonanie tej czynności zostało w uzgodnieniu przerzucone na poszkodowanego albo jego sporządzenie było wynikiem nienależytego określenia przez zakład ubezpieczeń zakresu szkody i wysokości kosztów naprawy); czas rzeczywistej naprawy uszkodzonego pojazdu, który uwzględnia oczekiwanie na zamówione części zamienne i możliwości organizacyjne zakładu naprawczego (np. oczekiwanie uszkodzonego samochodu w kolejce na naprawę z uwagi na konieczność realizacji innych, uprzednio zawartych zobowiązań, dni wolne w funkcjonowaniu zakładu naprawczego); inne obiektywne czynniki wpływające na proces naprawy i niemożność odtworzenia możliwości korzystania z rzeczy.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd doszedł do przekonania, że powód należycie wykazał potrzebę korzystania z pojazdu zastępczego przez okres 8 dni. W pierwszej kolejności należy wyraźnie podkreślić, że technologiczny czas naprawy ustalony na podstawie programów kosztorysowych, który tylko modelowo uwzględnia sumę operacji naprawczych niezbędnych do przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego jest pojęciem o wiele węższym od czasu rzeczywistego naprawy, gdyż nie uwzględnia on wielu faktycznych czynników, które mogą wystąpić podczas naprawy, np. czas oczekiwania na części zamienne, co tutaj miało miejsce, przerwy w naprawie, które wynikają z obiektywnych przyczyn np. przerwy technologiczne lub wynikające z możliwości organizacyjnych zakładu naprawczego, w tym dni wolnych od pracy. W realiach niniejszej sprawy zwrócić należy uwagę, że naprawę rozpoczęto w dniu 06.06.2014r., jak wynikało z przedstawionej tabeli naprawczej, a był to piątek. Natomiast pojazd został oddany do warsztatu w dniu 05.06.2014r., czyli jeden dzień wcześniej, co było uzasadnione podjęciem odpowiednich czynności przygotowawczych. Kolejne dni, tj. sobota i niedziela są zazwyczaj dniami wolnymi od pracy, a strona pozwana nie udowodniła, aby warsztat w tych dniach funkcjonował. Niewątpliwie ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na stronie pozwanej zgodnie z art. 6 kc. Można to było wykazać chociażby w drodze przesłuchania świadka E. L., jednakże świadek nic takiego nie potwierdził. Co więcej świadek wyraźnie wskazał, że auto wykorzystywał do prowadzenia działalności gospodarczej i z tego względu zależało mu, aby auto przebywało w warsztacie jak najkrócej. A zatem wynikało z tych zeznań, że świadek przywiązywał dużą wagę do czasu pozostawienia auta w warsztacie. Dodatkowo biegły sądowy wskazał w swojej opinii, że było to auto 15-letnie, a zakres naprawy obejmował również zastosowanie szpachli do wyrównywania powierzchni elementu naprawianego. Jak wynikało z opinii, rzeczywisty czas sezonowania materiałów lakierniczych (w tym szpachli) w celu uniknięcia uszkodzeń mogących powstać w trakcie uzbrajania pojazdu określany jest indywidualnie przy każdej naprawie, a zatem biegły mógł tylko szacunkowo przyjąć określony czas. Według ustaleń biegłego technologicznie uzasadniony okres naprawy w zakresie uszkodzeń przedmiotowego pojazdu wynosił 8 dni roboczych, na co składają się następujące elementy: pracochłonność 12,5 rbg, co w przeliczeniu na rzeczywisty czas pracy pracownika na stanowisku warsztatowym w czasie 8 godzinnego dnia pracy (ok. 6 godzin) daje 2,08333 dnia, czas konieczny na zamówienie części zamiennych 2 dni, czas technologicznie niezbędny na sezonowanie materiałów lakierniczych 1 dzień oraz czas przyjęcia i wydania samochodu po naprawie 1 dzień. Sąd nie zgadza się ze stroną pozwaną, aby odszkodowanie było należne tylko za 4 dni najmu. Szacowanie długości okresu najmu tylko na podstawie ustalonego programowo technologicznego czasu naprawy z uwzględnieniem jedynie 2 dni organizacyjnych, a z pominięciem innych istotnych czynników, jak chociażby dni wolnych od pracy jest niezasadne i w konsekwencji powodowałoby częściowe przeniesienie ciężaru naprawienia szkody na poszkodowanego. Strona pozwana nie udowodniła, aby warsztat naprawczy dopuścił się jakichkolwiek zaniedbań jeśli chodzi o naprawę, które uzasadniałyby obniżenie wysokości odszkodowania. Strona pozwana nie wykazała również, aby auto poszkodowanego było jedynym autem w warsztacie, którym warsztat mógł się zajmować przez cały czas swojego funkcjonowania dobowego. Nie można zatem wykluczyć, że w tym samym czasie w warsztacie znajdowały się także inne pojazdy, a jak Sąd już wskazał, poszkodowanemu zależało na jak najkrótszym pozostawianiu auta w warsztacie. W świetle procesu likwidacji, który był przeprowadzony w niniejszej sprawie nie budziło zatem wątpliwości Sądu, że w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem pozostaje okres najmu zgodny z rzeczywistym czasem naprawy, tj. 8 dni.

Odnosnie zarzutu dotyczącego zawyżenia dobowej stawki najmu Sąd podzielił stanowisko strony pozwanej i do wyliczenia kosztów najmu przyjął stawkę zastosowaną przez stronę pozwaną w wysokości 226,75 zł. Dokonując takich

ustaleń miał Sąd na uwadze zarówno wnioski biegłego, który zbadał na rynku obowiązujące stawki, a także zeznania E. L., z których jednoznacznie wynikało, że świadek jako poszkodowany uchybił zasadzie minimalizacji szkody, jeżeli chodzi o wybór podmiotu dokonującego wypożyczenia auta zastępczego. Świadek w ogóle nie analizował rynku, a w obecnym czasie ustalenie takich danych, zwłaszcza przy użyciu Internetu, jest niebywale łatwe. Skoro sam biegły wskazał trzy różne wypożyczalnie stosujące stawki zbliżone do stawki przyjętej przez stronę pozwaną, to rzeczywiście w ocenie Sądu naruszono zasadę minimalizacji szkody korzystając z oferty znacznie droższej bez jakiegokolwiek uzasadnienia - dlatego właśnie ta oferta była optymalna w sytuacji poszkodowanego. Twierdzenia powoda, iż oferty innych wypożyczalni, które stosują niższe stawki obwarowane są licznymi ograniczeniami, np. limitem kilometrów nie zostały w żaden sposób odniesione do stanu konkretnej sprawy. Strona powodowa przedłożyła oferty, gdzie było wskazane 500 km jako ograniczenie dzienne. Trudno jednak przyjąć, aby świadek pokonywał dziennie dłuższe dystanse, a przynajmniej strona powodowa tego nie udowodniła. Mógł zatem poszkodowany również korzystać z ofert takich wypożyczalni, które stosowały podobne limity kilometrów, a dzięki temu zaoszczędzić na kosztach wynajmu pojazdu.

W kwocie przyznanego odszkodowania Sąd nie uwzględnił podatku VAT, ponieważ z oświadczenia z dnia (...), które złożył poszkodowany (k. 18), wynikało, że samochód był używany tylko i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 86a ustawy o podatku i towarów i usług z dnia 11 marca 2004r. (Dz.U. Nr 54, poz. 535), w przypadku gdy pojazd jest wykorzystywany wyłącznie do działalności gospodarczej podatnika może on odliczyć 100% wartości podatku VAT, a nie tylko 50%. W świetle tego zapisu doliczenie podatku nie było zasadne, tym bardziej, że powód nie wykazał, aby samochód poszkodowanego był wykorzystywany także do innych celów niż działalność gospodarcza.

Mając na uwadze zasadę minimalizacji szkody oraz możliwość skorzystania przez poszkodowanego z wynajmu pojazdu za kwotę 226,75 zł, co wykazała opinia biegłego oraz oferty wypożyczalni załączone do sprzeciwu, Sąd uznał, iż właściwą kwotą odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego jest kwota 1814 zł (8 dni x 226,75 zł). Zważywszy, że bezspornie strona pozwana wypłaciła z tego tytułu kwotę 907 zł , do zapłaty pozostała kwota 907 zł.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na przedstawionych przez strony dokumentach prywatnych, dowodzie z zeznań świadka E. L. oraz opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej P. R., co do których nie miał podstaw, aby odmówić im wiarygodności. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o kolejną (trzecią) opinię uzupełniającą z opinii biegłego z uwagi na jej zbędność dla rozstrzygnięcia.

W punkcie I wyroku Sąd umorzył postępowanie w zakresie kwoty 322 zł stanowiącej 50% podatku VAT w związku z cofnięciem powództwa w tym zakresie, co powód uczynił na rozprawie w dniu 13 maja 2015r. (art. 355 kpc) .

W punkcie II Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 907 zł wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 19 lipca 2014r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił – pkt III wyroku.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Początek okresu, za który można żądać odsetki wyznaczany powinien być przez termin wymagalności roszczenia. Pozwany nie zaprzeczył, że otrzymał w dniu 18 czerwca 2014r. wezwanie do wypłaty odszkodowania. W art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) postanowiono, że zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Wyjątek od tej zasady przewiduje art. 14 ust. 2 tej ustawy, który stanowi, że w przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania

zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego, natomiast w terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania. Należało uznać, że sytuacja z art. 14 ust. 2 tej ustawy nie miała miejsca w niniejszej sprawie, bowiem strona pozwana nie informowała o niemożności zaspokojenia w całości lub części roszczenia odszkodowawczego. Odnośnie żądania zapłaty ustawowych odsetek za opóźnienie Sąd zastosował art. 481 § 2 k.c. zarówno w brzmieniu aktualnym co do odsetek liczonych od 1.01.2016r. jak i w brzmieniu sprzed 1.01.2016r. co do odsetek liczonych do dnia 31.12.2015r.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie IV sentencji na podstawie art. 100 kpc. Sąd dokonał stosunkowego rozdzielenia tych kosztów przyjmując, że powód wygrał spór w 36 % a pozwany w 64 %. Na koszty powoda złożyły się: opłata od pozwu – 127 zł, opłata od apelacji – 127 zł, koszty zastępstwa procesowego za dwukrotne postępowanie w pierwszej instancji wraz z opłatą od pełnomocnictwa - 1217 zł zgodnie z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.) oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym – 300 zł zgodnie z § 12 ust 1 pkt 1 ww. rozp. Strona pozwana poniosła koszty zastępstwa procesowego w obu instancjach w kwocie 1517 zł oraz 415,61 zł tytułem wynagrodzenia biegłego. $(1932,61 \times 64 \%) - ((\dots) 36 \%) = (\dots) \text{ zł} - (\dots) \text{ zł} = (\dots) \text{ zł}$.